

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

د عبدالحی حبیبي په اهتمام
ژباړونکي: دروېش وردگ
۲۸ فبروري ۲۰۱۸

السَّوَادُ الْعَظَمُ - ۱۸

پښتو ترجمه

تألیف: ابوالقاسم اسحاق بن محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بن زید حکیم سمرقندی
د ۳۷۰ هجری کال په شاه اوخوا دامیرنوح سامانی په فرمان فارسی ته ترجمه شوی

څلور دیرشمه مسئله

داده: چی پوه شی چی ایمان حقیقت دی نه مجاز، ځکه چی خلک له دریوډلوڅخه بیرون ندی، یامومن دی، یا کافریا منافق. که ووايي چی هرڅوک چی قتل وکړی یا شراب وخورى یا زنا یا لواطت وکړی، یا لمونځ ونکړی یا روژه ونه نیسي یا غلاو کړی اوپه دی ډول نور...که ووايي دداسی سړی ایمان مجازی دی نه حقیقی، هغه هواداره دی. اوداله دوو وجهو څخه بیرون ندی: یایی پدی اعمالو کافرگنی اوایمان له عمله بولی. اوهرڅوک چی داسی وایی هغه هواداره دی. پس که کافرلمونځ وکړی اوروژه ونیسي اوله بدوکړو پرهیزوکړی، مگرپه کفرکی یی څه وایی؟ چی داکفرمجازی دی یا حقیقی؟ پس څرنګه چی ددی خبرپه کارونو کافرله کفره نه راوځی ترڅو مسلمان نشی، همدارنګه په معصیت سره مومن له ایمان نه راوځی، ترڅو دکفرکلمه په خوله رانه وړی. اوحق تعالی دا عاصی مومن بللی او ویلی: قوله تعالی: تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ. پس حق تعالی هغه مومن وباله، په حقیقت سره نه په مجاز؟ اوکه ووايي چی په مجاز، داکفردی. ځکه مجاز هغه چالره دی چی پوه نه وی. حق تعالی دانادی چی داګناهکار مومن دی. په حقیقت سره یی مومن وباله.

اوېل ځای فرمایي: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا. اونه یی دی ویلی: یا کافره توبه وکړه! پس پوه شه چی ایمان هیڅکله په مجازندی. یا به ایمان وی یا کفریا نفاق. اوڅرنګه چی نفاق راغی، منافق په حقیقت سره، اوچی ایمان راغی نومومن په حقیقت سره اوچی کفرراغی نو کافرپه حقیقت سره.

مومن چی هرڅومره ګناهکاره وی، خوچی توبه وکړی، عزوجل خدای به هغه په خپل فضل سره وبښی. اوکه وغواړی دګناه په اندازه یی عقوبت کړی په خپل عدل سره. اوبیایی بهشت ته واستوی په خپل رحمت سره. نه گوری چی دآدم علیه السلام څخه زلت وشو، حق تعالی وویل: وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى. وویل: چی آدم عاصی شو، ویی نه ویل چی آدم کافر شو. اوهاروت اوماروت څخه زلت وشو، ددی جهان عذاب یی دهغه جهان په عذاب غوره کړ، ولی کافر نشول.

پنځه دیرشمه مسئله

داده: چی که هر مومن لره دبمن وی، اومخکی له مرگه هغه خوشحاله نکری اوتوبه ونه کړی اوله دنیا څخه ولاړشی، دقیامت په ورځ به دهغی دنیکیو څخه کمی اودبمن ته به ورکړل شی دهماغه خصومت په اندازه. اوهغه دخدای عزوجل عدل دی اوحق دی. اوهرخوک چی غیرله دی فکرکوی او دنیکیو اوبدیو ورکړه ونه منی او وایی زما نیکی چاته مه ورکوی، اوکه یی ورکری نو خوربه وی له خدایه، هغه هوادار اواباحتی دی.

اوهغه ملعونان وایی: چی آدم علیه الصلوة والسلام فرمان ترلاسه کړی اومیراث یی ونه ویشه، مونږچی هرڅه خورو هغه روا دی. دا مذهب دمغان دی. اودرسول الله صلی الله علیه وسلم اخبارپه دی گواهی ورکوی چی په ناروا سره دمومنانو مال خوړل په هیڅ وجه روا ندی. اوکه یی اخلی اوځان ته یی روابولی اودځان یی گنی، هغه داباحتیانو اومغانیانو په مذهب دی.

اوکه یی په ظلم سره واخلی ولی حلال یی ونه بولی، دقیامت په ورځ به دده له نیکیو څخه اخیستل کیری اوخصمانو ته به ورکول کیری.. اوکه نیکی ونلری، ددبمنانو گناهونه په ده پسی لیکي اودوزخ ته یی استوی. لوی خدای دمونږ دسنت اوجماعت په مذهب ټینگ لری. اوپه دی معنی کی ډیر دلایل شته. همدومره بس دی هوښیارلره.

شپږدیرشمه مسئله

داده: چی پوه شی چی توفیق دفعل سره برابردی اونه مخکی دی اونه وروسته. هرڅوک چی یی مخکی له فعله بولی هغه دجبرپه په مذهب دی. اوهرخوک چی یی وروسته له فعله بولی هغه دقدریانو مذهب دی. اودا دواړه ډلی دامت مغان دی، درسول علیه الصلوة والسلام په اخبارو سره. اوهرخوک چی توفیق له فعل سره برابربولی، هغه دسنت اوجماعت مذهب دی.

پس په حقیقت سره پوه شه: چی بنده ته یی دکارکړو قوت ورکړی ترڅو حجت پری لازم شی، ولی دکارپیداکولو(آفریدن) قوت یی ندی ورکړی. ځکه چی پیداکول دخدای عزوجل صنعت دی. اوبنده ته یی دبندگی قوت ورکړی اونه دخدایی. اوقدری وایی: چی هرڅه زما له لاسه دی اوعزوجل خدای لره پکی هیڅ صنع نشته. اوجبری وایی: هرڅه دخدای له جانب دی اومالره پکی هیڅ فعل نشته. اوقدری ځانته خدایی اضافه کوی اوجبری حق ته بندگی اضافه کوی. اوقدری وایی: ترڅوچی زه ونکړم، څوک مانشی اړولی.

پس دسنت اوجماعت مذهب دادی: دهرچا چی عزم اوقصد اومراد کوم شی ته وی چی دخدای عزوجل رضا په هغی کی نه وی، هغه دخذلان سره مخ دی. اودهرچاچی عزم اوقصد اوجهد په هغی څه پسی وی چی دخدای عزوجل رضا هم په هغی کی وی نو دخدای عزوجل توفیق ورسره مل وی.

قوله تعالى: وَالَّذِينَ جَاهَلُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا. اوکه داسی وای چی جبریان وایی او ددوی مذهب دی، ټول کافران اوعاصیان به معذوروا. اوکه هم داسی وای چی قدریان وایی، چی حق تعالی ته دعجز صفت قایل شی، اوداکفردی. اوددی معنی داده: چی بنده ځان بی نیازه وبولی.

قوله تعالى: يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ، وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ.

پس په حق سره بایدپوه شو: چی فعل دبنده څخه دی اوتوفیق دخدای عزوجل څخه، اودا دواړه سره برابردی. الاستطاعة مع الفعل عند اهل العدل لايتقدم ولايتاخر.

قوله تعالى: وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ. اوبل ځای فرمایي: لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ.

پس همدومره بسنه کوی هوښیارلره.